

СПІЛЬНИЙ ПРЕДСТАВНИЦЬКИЙ ОРГАН
репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок
на національному рівні
(СПО об'єднань профспілок)

м. Київ, майдан Незалежності, 2.
Адреса для листування: вул. Шота Руставелі, 39-41, м. Київ, 01601.
Тел. (044) 289-09-93, факс. (044) 289-55-80, E-mail: spop@fpsu.org.ua

03.01.2018 № 01-13/5²-сн

На № _____ від _____

Міністру юстиції України
Петренку П.Д.

Про неправомірне скасування
нормативно-правових актів з
охорони праці

Міністру Кабінету Міністрів України
Саєнку О.С.

Шановні панове Міністри!

СПО об'єднань профспілок висловлює категоричне заперечення проти урядової практики масового скасування нормативно-правових актів у сфері охорони праці, пожежної безпеки, санітарно-гігієнічних правил та норм Розпорядженнями Кабінету Міністрів України без дотримання норм законодавства, Генеральної Угоди на 2016-2017 роки, експертних висновків та обґрунтувань за кожним актом. Про що свідчить, зокрема, прийняття Розпоряджень Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 за №166-р і №169-р та від 18.12.2017 «Про скасування, визнання такими, що втратили чинність, та такими, що не застосовується на території України, деяких актів з пожежної безпеки, охорони праці та санітарного законодавства», проект якого подано Мінекономрозвитку, не зважаючи на обґрунтовані заперечення СПО об'єднань профспілок.

Так, Мініюст, як розробник проекту Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про скасування деяких наказів міністерств та інших органів виконавчої влади» (надіслано листом від 04.12.2017 №12638/10.1/33-17) неправдиво зазначив, що проект акту не стосується питань соціально-трудової сфери, тому не потребує узгодження із соціальними партнерами. Однак, норми з питань охорони праці, пожежної безпеки та санітарно-гігієнічні норми, як раз і регулюють соціально-трудові відносини між роботодавцем і працівником, тому обов'язково мають погоджуватися з профспілками.

Складається враження, що автори відповідних проектів актів навмисно вводять в оману Уряд, в порушення Порядку подання нормативно-правових актів на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України та проведення їх державної реєстрації, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 12.04.2005 № 34/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 12 квітня 2005 р. за № 381/10661 (далі – Порядок), не вказали ні назви нормативно-правових актів, які запропоновано до скасування, ні їх реєстрацію в Мініюсті, щоб можна було відповідне скасування «підігнати» під положення параграфу 84 Регламенту Кабінету Міністрів України.

В аргументах на їх скасування зазначено: «як такі, що втратили актуальність, встановлюють обтяжливі регуляторні бар'єри для ведення бізнесу та не відповідають законодавству України». Це не відповідає дійсності і є неправдивою інформацією. Таке твердження не може бути загальним для всіх актів. Необхідно по кожному акту скласти таблиці відповідності, що б конкретно зазначити, які положення того чи іншого акту не відповідають законодавству України, навести інші конкретні обґрунтування.

Перелік цих нормативно-правових актів із зазначенням назви акту та реєстрації в Мін'юсті, підготовлений ФПУ, додається.

На нашу думку, ці нормативно-правові акти відповідають чинному законодавству України з охорони праці, пожежної безпеки, санітарно-гігієнічного та епідеміологічного благополуччя населення, прийняті уповноваженим на це суб'єктом нормотворення у визначеній законодавством формі та за встановленою законодавством процедурою, спрямовані на регулювання поведінки суб'єктів правовідносин у певних галузях і вирішують процедурні питання щодо забезпечення належного рівня безпеки працюючих, охорони здоров'я, гігієни праці та пожежної безпеки.

Зазначаємо також, що відповідно до статті 28 Закону України «Про охорону праці» *опрацювання та прийняття нових, перегляд і скасування чинних нормативно-правових актів з охорони праці провадяться центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони праці (Мінсоцполітики), за участю професійних спілок і Фонду соціального страхування України та за погодженням з органами державного нагляду за охороною праці.*

Санітарні правила та норми затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я (МОЗ).

До органів державного нагляду за охороною праці відповідно до статті 38 Закону України «Про охорону праці» відносяться:

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці (Держпраці);

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ядерної та радіаційної безпеки (Держатомрегулювання);

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства у сферах пожежної і техногенної безпеки (Державна служба України з надзвичайних ситуацій);

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення (на сьогоднішній день це два органи: Держпраці та Держпродспоживслужба).

Посилання на відповідну норму статті 28 Закону України «Про охорону праці» зазначено і в Порядку подання нормативно-правових актів на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України (абзац тринадцятий пункту 2.38 розділу II, далі - Порядок).

Також цим Порядком передбачено, що внесення змін до нормативно-правового акта *або визнання його таким, що втратив чинність, здійснюється самим суб'єктом нормотворення або його правонаступником*

шляхом прийняття нормативно-правового акта того самого виду й однакової юридичної сили або в іншому порядку, передбаченому законом (пункт 2.23). Тобто, Розпорядженнями Кабінету Міністрів України не можна скасовувати нормативно-правові акти, що є регуляторними, в додаток до цього ще й тому, що Розпорядження Уряду не є нормативно-правовим актом, і не може бути регуляторним актом, а тільки розпорядчим документом.

Ні Мінекономрозвитку, ні Мін'юст, ні будь-який інший центральний орган виконавчої влади, крім центральних органів виконавчої влади, що формують державну політику у відповідних сферах: охорони праці (Мінсоцполітики), пожежної і техногенної безпеки (МВС), у сфері охорони здоров'я (МОЗ), **не має права на перегляд і скасування чинних нормативно-правових актів з охорони праці, пожежної і техногенної безпеки, охорони здоров'я, санітарно-гігієнічних норм та правил (МОЗ), розробляти та подавати на затвердження відповідні проекти актів.**

Тобто, рішення про внесення змін до відповідних НПА або їх скасування повинно здійснюватися за наказами з наступною їх реєстрацією Мін'юстом:

- у сфері охорони праці - Мінсоцполітики з проведенням відповідної процедури погодження з Фондом соціального страхування України, Держпраці, іншими органами державного нагляду за охороною праці та профспілками;

- у сфері пожежної безпеки – МВС з проведенням відповідної процедури погодження з Фондом соціального страхування України, ДСНС та іншими органами державного нагляду за охороною праці та профспілками;

- у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення – МОЗ з проведенням відповідної процедури погодження з Фондом соціального страхування України, Держпраці та іншими органами державного нагляду за охороною праці та профспілками.

Попереднє скасування низки НПАОП Розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 №166-р та 169-р, теж у неправомірний спосіб (загальним переліком, без зазначення назви, реєстрації в Мін'юсті), без належного обґрунтування, узгодження зі сторонами соціального діалогу, і навіть без погодження з відповідними центральними органами виконавчої влади, що формують державну політику у цих сферах, на практиці призвело зовсім до протилежних наслідків: ускладнило ведення бізнесу, створило прогалини у відносинах між роботодавцем та працівниками, роботодавцем та органами нагляду, суб'єктами ринкових відносин, що створює умови для суспільної напруги та конфліктних ситуацій. Крім того, руйнується існуючий організаційно-правовий механізм реалізації конституційних прав працівників у сфері охорони праці, підприємств, установ та організацій, звужується їх зміст та обсяг.

Не забезпечення належних умов праці та безпеки на робочих місцях призводять до втрат трудових ресурсного потенціалу, збільшення видатків з державного бюджету та бюджету Фонду соціального страхування на ліквідацію наслідків аварій, нещасних випадків на виробництві та профзахворювань, матеріальних виплат потерпілим на виробництві. За оцінкою міжнародних

експертів МОП та ЄС ці витрати в середньому становлять щорічно до 4% від ВВП. Для України це близько 60 мільярдів гривень!

Також ускладнюється досягнення цілей, визначених у зобов'язаннях України за Угодою про асоціацію з ЄС, зокрема щодо підвищення рівня забезпечення охорони здоров'я та безпечних умов праці, посилення можливостей соціальних партнерів та сприяння соціальному діалогу (п.п. і. , п статті 420 зазначеної Угоди). Такими діями рівень забезпечення охорони здоров'я та безпечних умов праці навпаки суттєво знижується, створюються нерівні умови для конкуренції у витратах бізнесу на безпеку і захист здоров'я працівників між українськими підприємствами та підприємствами країн ЄС, що є неприпустимою умовою для членства України у СОТ.

Згідно з Договором ЄС держави-члени зобов'язані поліпшувати існуючі умови праці, зокрема, у виробничій сфері, для **забезпечення кращого рівня безпеки і захисту здоров'я працівників** (стаття 118а Договору ЄС). Положення Директив ЄС застосовуються, не завдаючи шкоди більш суворим діючим або майбутнім положенням, і **не виправдовують будь-яке зниження у рівнях захисту, що вже досягнуті** в окремих державах-членах, зокрема за допомогою існуючої законодавчої та нормативно-правової бази. Держави-члени повинні **гармонізувати умови, в яких проводяться удосконалення**. Удосконалення безпеки, гігієни праці, охорони здоров'я працівників для забезпечення його кращого рівня, зокрема шляхом застосування норм Директив ЄС, є ціллю, яка **не може бути підпорядкована чисто економічним міркуванням** (преамбула рамкової Директиви Ради ЄС 89/391/ЄЕС).

На завершення зазначаємо, що профспілки підтримують дії Уряду, спрямовані на зменшення податкового навантаження на бізнес, поліпшення інвестиційного клімату в країні, однак не за рахунок зниження рівня забезпечення охорони здоров'я та безпеки на робочих місцях.

На підставі викладеного, СПО об'єднань профспілок вимагає вжити необхідних заходів щодо:

- припинення подальшого скасування Розпорядженнями Кабінету Міністрів України нормативно-правих актів у сфері охорони та гігієни праці, пожежної безпеки, що стосуються питань соціально-трудова сфери;

- відміни раніше прийнятих подібних Розпоряджень Уряду з цих питань, зокрема від 10.03.2017 за №166-р і №169-р та від 18.12.2017;

- надання Урядового доручення центральним органам виконавчої влади, що формують державну політику у відповідних сферах, а саме: Мінсоцполітики, МОЗ, МВС у тримісячний термін за обов'язкової участі представників Мін'юсту, Мінекономрозвитку та Держрегуляторслужби, Держпраці, ДСНС, СПО об'єднань профспілок та СПО роботодавців провести фаховий аналіз, кожного акту, який запропоновано до скасування і зробити висновки щодо доцільності його збереження, внесення змін чи скасування;

- складання за кожним актом таблиць відповідності їх норм чинному законодавству України, міжнародним нормам, які ратифіковано Україною,

Директивам Ради ЄС, норми яких необхідно імплементувати у національне законодавство;

- забезпечення перегляду чи скасування чинних нормативно-правових актів з охорони праці, пожежної безпеки та санітарно-гігієнічних норм та правил відповідно до норм чинного законодавства, а саме забезпечення дотримання вимог:

- статті 28 Закону України «Про охорону праці»;

- Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»;

- абзацу другого пункту 7 §33 Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 № 950;

- Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1992 р. № 731;

- Порядку подання нормативно-правових актів на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України та проведення їх державної реєстрації, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 12.04.2005 № 34/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 12 квітня 2005 р. за № 381/10661;

- додатку 4 до пункту 3.2 Генеральної Угоди про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні.

У разі невиконання цих законних вимог, СПО об'єднань профспілок буде змушений звертатися до суду, інформувати про цю ситуацію Комітети і Раду асоціації Україна – ЄС.

Додаток на 11 арк.

Голова СПО об'єднань профспілок

Г.В.Осовий